

แผนแม่บท

17

ความเสมอภาคและ หลักประกันทางสังคม

สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ
ของประชากรทุกช่วงวัย ทุกเพศสภาพ และทุกกลุ่ม
โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ถึงแม้ว่าการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในช่วงที่ผ่านมาจะส่งผลให้คนไทยทุกคนได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องเร่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบและกลไกในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางให้สามารถเข้าถึงการคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมได้อย่างครอบคลุมและยั่งยืนเพิ่มมากขึ้น

ตารางสรุปสถานะการบรรลุเป้าหมายระดับประเด็น (Y2) และเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

Y2

ชื่อเป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ปี 2570

170001

คนไทยทุกคนได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น

ดัชนีความยากจนหลายมิติของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี

Y1

ชื่อเป้าหมายแผนแม่บทย่อย

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ปี 2570

170101

คนไทยทุกคนโดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มมากขึ้น

สัดส่วนของประชากรกลุ่มเปราะบางที่ได้รับการยกระดับตาม 3 ขั้นตอนของการพัฒนาต่อกลุ่มเปราะบางในระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) ทั้งหมด (อยู่รอด : พอเพียง : ยั่งยืน) ไม่น้อยกว่า 50 : 30 : 20 ภายในปี 2570

170201

มีระบบและกลไกในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

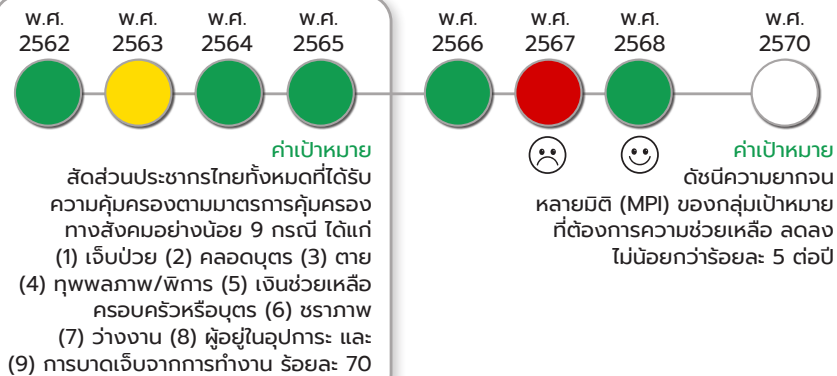
คนเปราะบางในระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี

เป้าหมาย ระดับประเด็น แผนแม่บทฯ

คนไทยทุกคนได้รับการคุ้มครองและมีหลัก
ประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น

Y2 170001

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

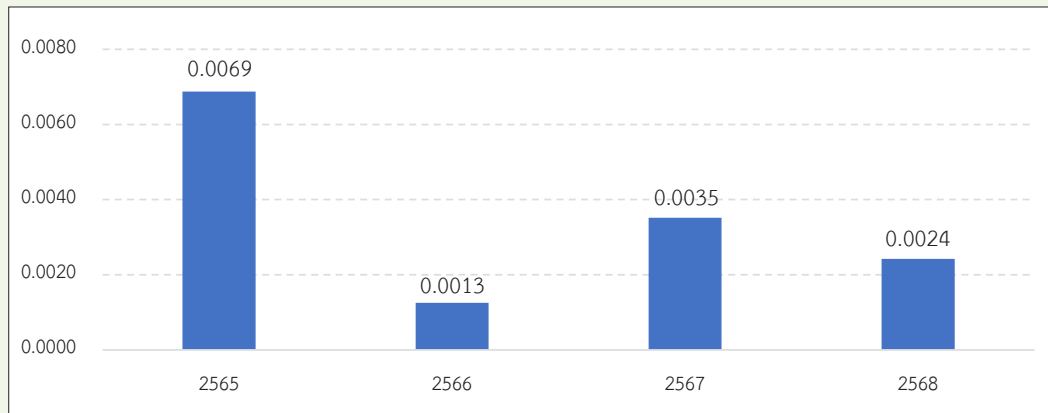
ตัวชี้วัด :	ดัชนีความยากจนหลายมิติ (MPI) ของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือ* (ร้อยละต่อปี)				
170001	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ W.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย W.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย W.ศ. 2570
	W.ศ. 2566	W.ศ. 2567			
	(ข้อมูล W.ศ.2566) ลดลง ร้อยละ 81.78 (0.0013)	(ข้อมูล W.ศ.2567) เพิ่มขึ้น ร้อยละ 180.85 (0.0035)	(ข้อมูล W.ศ.2568) ลดลง ร้อยละ 31.13 (0.0024)	ลดลงไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5 ต่อปี	ลดลงไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5 ต่อปี
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)	ไม่สามารถเปรียบเทียบ สถานการณ์การพัฒนาได้ เนื่องจากสถานการณ์ W.ศ. 2565 เป็นข้อมูลปีฐาน	แย้ง ร้อยละ 321.14 (☹️)	ดีขึ้น ร้อยละ 117.21 (😊)		
สถานการณ์พัฒนา W.ศ. 2568 เทียบกับ ค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				สูงกว่าค่าเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 622.58 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 622.58 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับบรรลุเป้าหมาย ตามที่กำหนดไว้

*หมายเหตุ : ดัชนีความยากจนหลายมิติ (MPI) ของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือที่มีค่าลดลง สะท้อนสถานการณ์ที่ดีขึ้น

คนไทยทุกคนได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น พิจารณาจากดัชนีความยากจนหลายมิติ (MPI) ของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือ ประมวลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูล พ.ศ. 2568) พบว่า ดัชนีความยากจนหลายมิติ (MPI) ของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือลดลงร้อยละ 31.13 (0.0024) และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2567 (ข้อมูล พ.ศ. 2567) ที่มีค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 180.85 (0.0035) สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 117.21 นอกจากนี้ เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2568 และ พ.ศ. 2570 ซึ่งมีค่าเป้าหมายเดียวกัน (ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 622.58 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (สีเขียว)

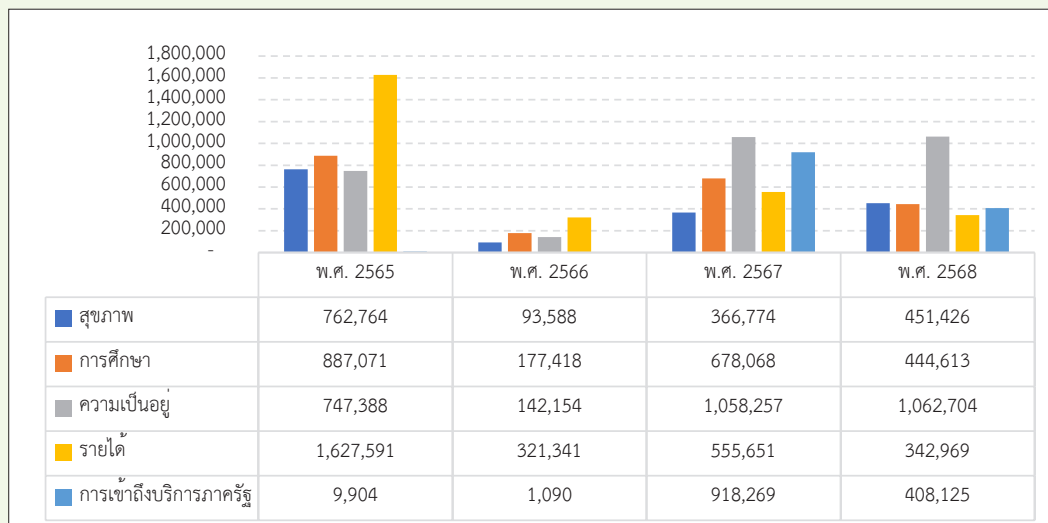

ดัชนีความยากจนหลายมิติ (MPI)

ที่มาของข้อมูล : ประมวลผลจากระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP)
โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จำนวนคนเป้าหมายที่ตกเกณฑ์แยกรายมิติ

ที่มาของข้อมูล : ประมวลผลจากระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP)
โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

ความท้าทายสำคัญในการทำให้คนไทยทุกคนได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น คือ **ความเหลื่อมล้ำเชิงโครงสร้าง**ที่ผลักให้ครัวเรือนยากจนจำนวนมากตกมาตรฐานในหลายมิติพร้อมกัน ทั้งด้าน สุขภาพ การศึกษา ความเป็นอยู่ รายได้ หรือการเข้าถึงสิทธิ ซึ่งสะท้อนว่าปัญหาไม่ได้มาจากความสามารถของ แต่ละครัวเรือน แต่เกิดจากระบบบริการรัฐที่ยังไม่ทั่วถึง ไม่เชื่อมโยง และไม่มีการดูแลรายครัวเรือนแบบต่อเนื่อง

โดยมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ จำเป็นต้องขยับไปสู่ระบบสวัสดิการเชิงรุก ผ่านการเชื่อมฐานข้อมูลสวัสดิการให้เป็นระบบเดียวเพื่อให้สามารถติดตามดูแลครัวเรือนเปราะบางแบบรายกรณี ได้อย่างตรงเป้า เพื่อให้ความช่วยเหลือเข้าถึงประชาชนได้จริง ครอบคลุม และป้องกันการตกหล่นของคนเป่า หมายที่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ (Exclusion Error) ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารจัดการงบประมาณเป็นไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

170101

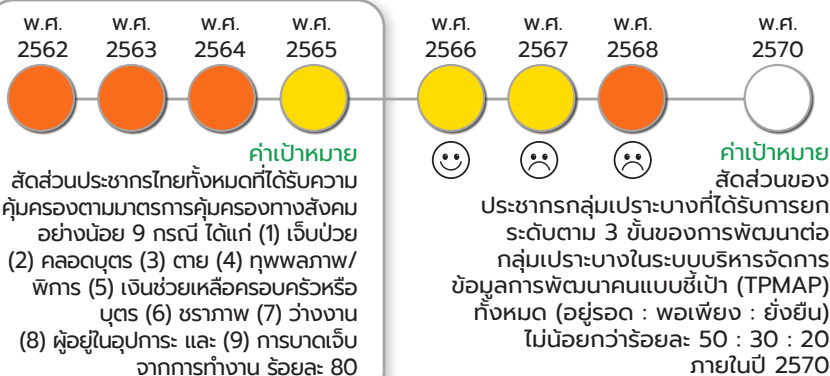
แผนแม่บทย่อย : การคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐานและหลักประกันทางเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ

เป้าหมาย แผนแม่บทย่อย

คนไทยทุกคนโดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น

Y1

170101

**หมายเหตุ : เป้าหมาย 170101 สถานการณ์ พ.ศ. 2567 พิจารณาจากสัดส่วนคนเป้าหมายในระบบ TMAP ที่ได้รับความช่วยเหลือต่อคนในระบบ TMAP ที่ได้รับการสำรวจ (ร้อยละ) โดยเทียบการดำเนินการในช่วง 3 เดือนแรก ทั้งนี้ ด้วยตัวชี้วัดดังกล่าวมีการปรับปรุงย้อนหลังส่งผลให้สถานการณ์ที่แสดงไว้ในปีนั้น ๆ อาจมีค่าเปลี่ยนแปลงไปจากที่ปรากฏให้เห็นในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2562 - 2567

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :

สัดส่วนของประชากรกลุ่มเปราะบางที่ได้รับการยกระดับตาม 3 ขั้นตอนของการพัฒนาต่อกลุ่มเปราะบางในระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) ทั้งหมด (อยู่รอด : พอเพียง : ยั่งยืน) (ร้อยละ)

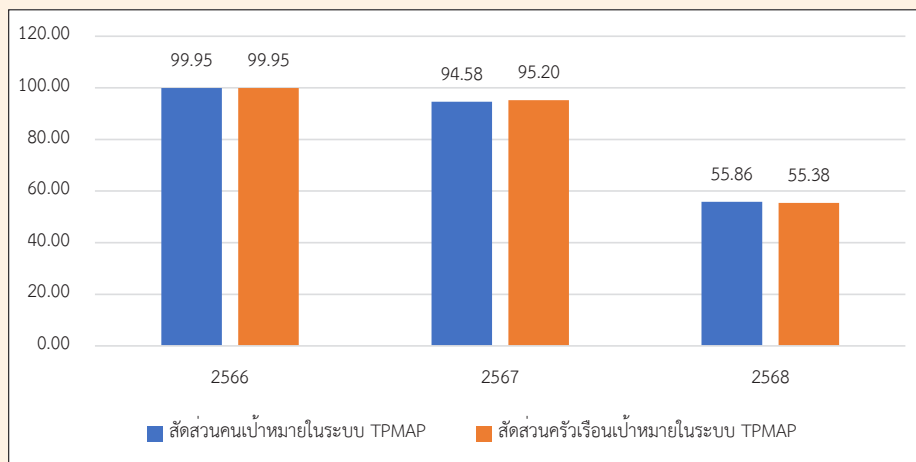
170101	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) ร้อยละ 99.99 (655,306 คน จาก 655,321 คน) (proxy)***	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) ร้อยละ 93.19 (367,908 คน จาก 394,827 คน)	(ข้อมูล พ.ศ. 2568 ช่วง 3 เดือนแรก) ร้อยละ 55.86 (17,804 คน จาก 31,872 คน) (proxy)***	ไม่น้อยกว่า 50 : 30 : 20	ไม่น้อยกว่า 50 : 30 : 20
		(ข้อมูล พ.ศ. 2567 ช่วง 3 เดือนแรก) ร้อยละ 94.58 (34,130 คน จาก 36,130 คน) (revised)** (proxy)***			
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)	ดีขึ้น ร้อยละ 0.10 😊	แย่ลง ร้อยละ 6.82 😞	แย่ลง ร้อยละ 40.94 😞		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2568 เทียบกับ ค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 55.86 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 55.86 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับเสี่ยง ในการบรรลุเป้าหมาย

***หมายเหตุ : เป้าหมาย 170101 สถานการณ์ พ.ศ. 2562 - 2565 มีการใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียง คือ สัดส่วนประชากรกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางจำแนกตามการมีหลักประกัน สถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีการใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียง คือ สัดส่วนครัวเรือนเป้าหมายในระบบ TMAP ที่ได้รับการช่วยเหลือต่อครัวเรือนเป้าหมายในระบบ TMAP ที่ได้รับการสำรวจ และ สถานการณ์ พ.ศ. 2567-2568 มีการใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียง คือ สัดส่วนคนเป้าหมายในระบบ TMAP ที่ได้รับการช่วยเหลือต่อคนเป้าหมายในระบบ TMAP ที่ได้รับการสำรวจ ประมวลผลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และใช้ค่าเป้าหมายจากตัวชี้วัดเทียบเคียงเป็นค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2568 และ พ.ศ. 2570 ซึ่งมีค่าเป้าหมายเดียวกัน โดยกำหนดให้แต่ละปีมีการดำเนินการไม่น้อยกว่าร้อยละ 100 เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการทั้งการสำรวจกลุ่มคนเป้าหมายและการช่วยเหลือคนเป้าหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาของคนและส่งผลต่อการลดจำนวนคนเป้าหมายในระบบ TMAP

คนไทยทุกคนโดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น พิจารณาจากตัวชี้วัดเทียบเคียงสัดส่วนคนเป้าหมายในระบบ TPMAP ที่ได้รับการช่วยเหลือต่อคนเป้าหมายในระบบ TPMAP ที่ได้รับการสำรวจ ประมวลผลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูล พ.ศ. 2568 ในช่วงการดำเนินการ 3 เดือนแรก)¹ พบว่า สัดส่วนคนเป้าหมายในระบบ TPMAP ที่ได้รับความช่วยเหลือต่อคนเป้าหมายที่ได้รับการสำรวจ คิดเป็นร้อยละ 55.86 (จำนวน 17,804 คน จาก 31,872 คน) และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2567 (ข้อมูล พ.ศ. 2567 ในช่วงการดำเนินการ 3 เดือนแรก) ที่มีสัดส่วนการให้ความช่วยเหลือต่อคนเป้าหมายที่ได้รับการสำรวจอยู่ที่ร้อยละ 94.58 (จำนวน 34,130 คน จาก 36,130 คน) สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์การพัฒนาแย่ง คิดเป็นร้อยละ 40.94 ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2568 และ พ.ศ.2570 ซึ่งมีค่าเป้าหมายเดียวกัน (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 100) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 55.86 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)**

สัดส่วนคน/ครัวเรือนเป้าหมายในระบบ TPMAP ที่ได้รับความช่วยเหลือต่อคน/ต่อครัวเรือนในระบบ TPMAP ที่ได้รับการสำรวจ (ร้อยละ) โดยเทียบการดำเนินการในช่วง 3 เดือนแรกของ พ.ศ. 2566 - 2568

ที่มาของข้อมูล : ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) ประมวลผลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2568 โดยภาพรวมหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน และการขยายหลักประกันสังคมให้ครอบคลุมแรงงานนอกระบบและแรงงานอิสระ การคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคเชิงรุก ผ่านการเฝ้าระวังสินค้าไม่ปลอดภัย การกำกับดูแลธุรกิจขายตรง และการเสริมพลังให้เครือข่ายผู้บริโภค การจัดสวัสดิการสังคมที่ครอบคลุมกลุ่มเปราะบาง ผ่านการให้เงินช่วยเหลือ การพัฒนาที่อยู่อาศัย การสร้างอาชีพ และการสร้างโอกาส

¹สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ประกาศกลุ่มคนเป้าหมายของระบบ TPMAP ประจำปี 2568 เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2568 โดยรายงานฉบับนี้ได้จัดทำช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2568 สดข จึงได้พิจารณาการใช้ข้อมูลการดำเนินการในพื้นที่ในช่วง 3 เดือนแรกภายหลังของการประกาศกลุ่มคนเป้าหมายของระบบ TPMAP (วันที่ 22 กรกฎาคม ถึง วันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2568) มาเปรียบเทียบกับสถานการณ์พัฒนา สำหรับเป้าหมาย 170101 ในรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปี 2568

170101

ทางการศึกษาที่เสมอภาค ผ่านโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายพื้นฐานและทุนการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส อย่างไรก็ตาม เป้าหมายนี้ไม่มีโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2567 พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญกับการจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุตามสิทธิ/สวัสดิการที่จะได้รับรายบุคคลเพื่อบูรณาการข้อมูลจากทุกภาคส่วนที่ขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุ รวมถึงการบูรณาการร่วมกับฐานข้อมูลผู้มีรายได้ต่ำจากบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการตามข้อเสนอแนะที่เสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการเชื่อมโยงฐานข้อมูลประชาชนระหว่างหน่วยงานภาครัฐ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

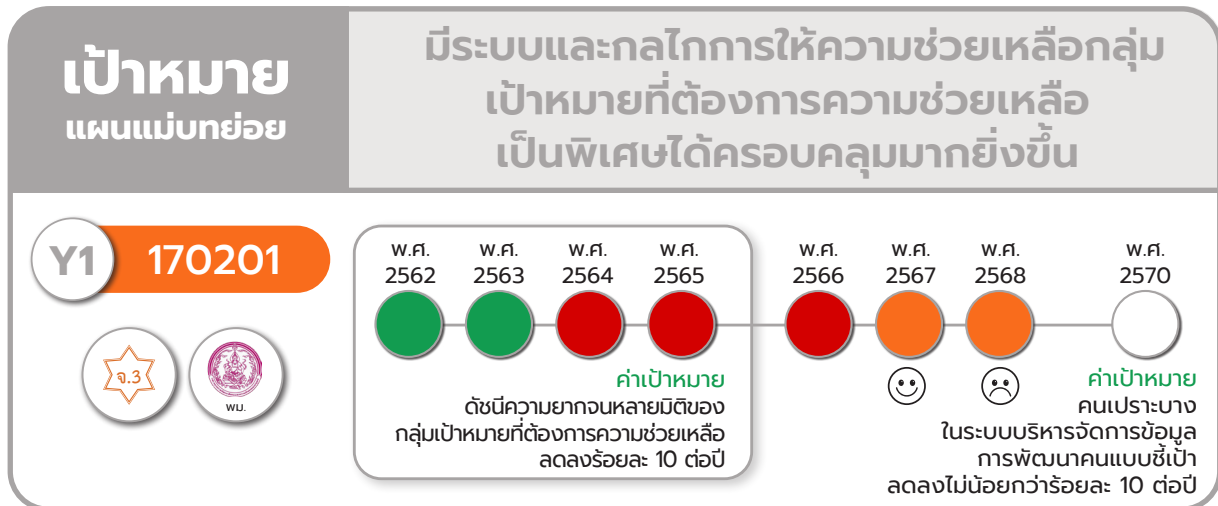
ความท้าทายหลักในการทำให้คนไทยทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบาง ได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น ยังคงเป็นการตกหล่นจากระบบ ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อผู้ที่ควรได้รับสวัสดิการกลับไม่ได้รับการช่วยเหลือส่งผลให้มาตรการของรัฐไม่สามารถครอบคลุมผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือจริง สาเหตุสำคัญมาจากการที่ภาครัฐยังไม่มีฐานข้อมูลประชาชนที่เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงาน ทำให้ข้อมูลกระจัดกระจาย ไม่สมบูรณ์ และไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะข้อมูลด้านเศรษฐกิจฐานที่มีความผันแปรสูง จึงยากต่อการตรวจสอบและนำไปสู่ความคลาดเคลื่อนในการคัดกรองสิทธิ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

ในการจะทำให้คนไทยทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้นบรรลุเป้าหมายได้ตามที่กำหนด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องยกระดับการจัดทำฐานข้อมูลเชิงรุก โดยขยายขอบเขตให้มีความเชื่อมโยงระหว่างการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย อาทิ เบี้ยผู้สูงอายุ เบี้ยผู้พิการ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ผู้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ทั้งนี้ **ต้องให้ความสำคัญกับความถูกต้อง ความครบถ้วนและคุณภาพของข้อมูล** เพื่อปิดช่องว่างความเสี่ยงที่กลุ่มเป้าหมายอาจตกหล่นจากระบบ นอกจากนี้ จากการลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานสะท้อนให้เห็นว่า ความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาความยากจนในกลุ่มเป้าหมายไม่ได้เกิดจากมาตรการสนับสนุนเพียงอย่างเดียว แต่ยังคงต้องมีความมุ่งมั่น ทศนคติที่เหมาะสม และความร่วมมือของผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนงานดังกล่าวบรรลุผลอย่างยั่งยืน **ควรกำหนดให้มีการพัฒนาและยกระดับทัศนคติ ค่านิยมการทำงาน และศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่** ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงนโยบายที่สำคัญในการลดความยากจนแบบพุ่งเป้าของประเทศ โดยควรบูรณาการเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและภาคีการพัฒนาในพื้นที่ เพื่อให้เกิดกลไกสนับสนุนที่เป็นระบบและเสริมพลังให้การดำเนินงานสามารถสร้างผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

แผนแม่บทย่อย : มุ่งการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

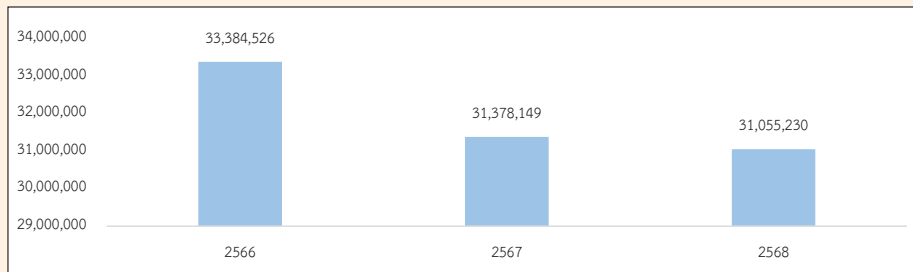
ตัวชี้วัด :	คนเปราะบางในระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (ร้อยละต่อปี)				
170201	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ ว.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย ว.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย ว.ศ. 2570
	ว.ศ. 2566	ว.ศ. 2567			
	(ข้อมูล ว.ศ. 2566) (จำนวนคนเปราะบาง เป้าหมายในระบบ TPMAP 33,384,526 คน)	(ข้อมูล ว.ศ. 2567) ลดลง ร้อยละ 6.01 (จำนวนคนเปราะบางเป้าหมายในระบบ TPMAP 31,378,149 คน)	(ข้อมูล ว.ศ. 2568) ลดลง ร้อยละ 1.03 (จำนวนคนเปราะบางเป้าหมายในระบบ TPMAP 31,055,230 คน)	ลดลงไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10 (27,041,466 คน)	ในห้วง 5 ปีลดลง ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10 ต่อปี (21,903,588 คน)
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)	ไม่สามารถเปรียบเทียบ สถานการณ์การพัฒนาได้ เนื่องจากสถานการณ์ ว.ศ. 2566 เป็นข้อมูลปีฐาน	ดีขึ้น ร้อยละ 6.01 😊	แย่ลง ร้อยละ 82.88 😞		
สถานการณ์พัฒนา ว.ศ. 2568 เทียบกับ ค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 85.16 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 58.22 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับเสี่ยง ในการบรรลุเป้าหมาย

การมีระบบและกลไกการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น พิจารณาจากคนเปราะบางในระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) ประมวลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูล ว.ศ. 2568) พบว่า จำนวนคนเปราะบางเป้าหมายในระบบ TPMAP ลดลงร้อยละ 1.03 (จำนวน 31,055,230 คน) และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ว.ศ. 2567 (ข้อมูล ว.ศ. 2567) จำนวนคนเปราะบางเป้าหมายในระบบ TPMAP ลดลงร้อยละ 6.01 (จำนวน 31,378,149 คน) สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาแย่ลง คิดเป็นร้อยละ 82.88 ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย ว.ศ. 2568 (ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี หรือ มีจำนวนคนเปราะบางน้อยกว่า 27,041,466 คน) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 85.16 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย ว.ศ. 2570 (ในห้วง 5 ปี ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี หรือ มีจำนวนคนเปราะบางน้อยกว่า 21,903,588 คน) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 58.22 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)

170201

จำนวนคนเปราะบางเป้าหมายในระบบ TPMAP

ที่มาของข้อมูล : ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP)
ประมวลผลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2568 โดยภาพรวมหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญกับการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม โดยเน้นการสนับสนุนค่าใช้จ่ายและขยายโอกาสทางการศึกษา การดูแลและฟื้นฟูสมรรถภาพทางสุขภาพจิตและผู้ป่วย การจัดหาแหล่งเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยและการจัดที่ดินทำกิน รวมถึงการยกระดับคุณภาพชีวิตและหลักประกันของแรงงานนอกระบบ อย่างไรก็ตาม เป้าหมายนี้ไม่มีโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2567 หน่วยงานให้ความสำคัญกับการพัฒนาฐานข้อมูลและเทคโนโลยี เช่น โครงการแพลตฟอร์มข้อมูลกลุ่มเปราะบาง ศูนย์ข้อมูลที่อยู่อาศัย และแอปพลิเคชันสำรวจผู้สูงอายุ รวมถึงการพัฒนาไกช่วยเหลือและการเข้าถึงสิทธิ ผ่านโครงการศูนย์เร่งรัดจัดการสวัสดิภาพและโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงข้อมูลสิทธิประโยชน์ และยังส่งเสริมการขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านกลไกองค์กรภาคประชาสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการตามข้อเสนอแนะที่เสนอให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการติดตามกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการหนุนเสริมและเติมเต็มช่องว่างการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางต่าง ๆ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้มีระบบและกลไกการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น มีประเด็นที่สำคัญ คือ การแยกส่วนของการดำเนินงาน (Fragmentation) อาทิ การขาดฐานข้อมูลที่เป็นเอกภาพและมีคุณภาพ เนื่องจากโครงการส่วนใหญ่ยังเน้นการพัฒนาแพลตฟอร์มและระบบฐานข้อมูลของตนเองอย่างแยกส่วน ทำให้ขาดการบูรณาการข้อมูลกลุ่มเปราะบางข้ามหน่วยงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการสำรวจข้อมูลและการใช้เทคโนโลยีติดตามกลุ่มเป้าหมาย อีกทั้ง การที่โครงการยังเน้นการ “พัฒนาระบบการสำรวจ” และ “การพัฒนาระบบฐานข้อมูล” ของตนเองยังชี้ให้เห็นว่าคุณภาพข้อมูลที่มีอยู่เดิมนั้นไม่เพียงพอ หรือขาดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการติดตาม ความท้าทายด้านกลไกการตอบสนองที่ล่าช้าและไม่เป็นองค์รวม เนื่องจากโครงการส่วนใหญ่ยังไม่เชื่อมโยงโดยตรงกับกลไก

เชิงนโยบายและปฏิบัติที่มีภารกิจหลักในการขับเคลื่อนการแก้ไขและการพัฒนาคน ตามหลักการของ ศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) อีกทั้ง มีการจัดตั้ง “ศูนย์เร่งรัด” หรือ “กลไกเพิ่มประสิทธิภาพ” ในการเข้าถึงสิทธิ ซึ่งสะท้อนว่า ระบบปกติยังขาดความรวดเร็วและไม่สามารถให้ความช่วยเหลือแบบองค์รวมได้ และ**ความไม่ต่อเนื่องในการดำเนินงานของภาคส่วนอื่น โดยเฉพาะการให้ภาคประชาสังคมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม**ในการจัดสวัสดิการยังอยู่ในระยะเริ่มต้น ไม่ใช่การทำงานร่วมกันในระดับปฏิบัติการที่เต็มรูปแบบ จึงยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ และปัญหาการตกหล่นของกลุ่มเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

ในการจะทำให้มีระบบและกลไกการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ สามารถบรรลุเป้าหมายได้ตามที่กำหนด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรต้องให้ความสำคัญในการดำเนินการ **พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลุ่มเปราะบางเชิงบูรณาการระดับพื้นที่ที่มีคุณภาพ** โดยปรับจากการจัดเก็บข้อมูลแบบแยกส่วนไปสู่การเชื่อมโยงฐานข้อมูลหลักของภาครัฐ พร้อมทั้งประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการวิเคราะห์ ระบุ และติดตามกลุ่มเปราะบาง รวมถึงให้มีระบบเฝ้าระวังที่สามารถคาดการณ์แนวโน้มที่อาจจะเกิดขึ้น พร้อมเสนอแนะแนวทาง วิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมในแต่ละบริบทของพื้นที่เพื่อให้เกิดการดำเนินงานเชิงรุก ซึ่งจะช่วยลดข้อจำกัดด้านความแม่นยำและความครอบคลุมในการสำรวจให้ความช่วยเหลือ และเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการข้อมูลด้านสังคมในภาพรวม **พัฒนากลไกการตอบสนองอย่างรวดเร็วและเป็นองค์รวม** โดยยกระดับการดำเนินงานของศจพ. ให้เป็นกลไกหลักในการบูรณาการ ประสานงาน และส่งต่อความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องให้ความสำคัญโดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง ควบคู่กับการผลักดันมาตรการทางกฎหมายเพื่อลดขั้นตอนการเข้าถึงสิทธิ และสนับสนุนการจัดสรรสวัสดิการและความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความจำเป็นของครัวเรือนเปราะบาง **ส่งเสริมการจัดทำโครงการเชิงพื้นที่** เพื่อค้นหาและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ตกหล่น โดยเน้นการเสริมบทบาทนำของหน่วยงานระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และภาคประชาสังคม ให้เป็นผู้ริเริ่มและดำเนินโครงการที่ตอบสนองปัญหาและความต้องการจำเพาะของพื้นที่ เช่น การสำรวจและให้ความช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางที่ไม่ปรากฏในฐานข้อมูลส่วนกลางหรือกลุ่มในพื้นที่ห่างไกลที่หน่วยงานระดับกลางเข้าถึงได้ยาก **ปรับกลไกการสนับสนุนงบประมาณจากการจัดสรรโดยรวมให้ทุกท้องถิ่น** ไปสู่การจัดสรรงบประมาณเฉพาะโครงการเชิงรุกที่ริเริ่มโดย อปท. หรือภาคประชาสังคม เพื่อเติมเต็มช่องว่างการจัดสวัสดิการที่ระบบหลักของรัฐยังเข้าไม่ถึง หรือยังขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง กลไกดังกล่าวจะช่วยสร้างแรงจูงใจ สนับสนุนทรัพยากร และส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ มีบทบาทในการพัฒนาบริการสาธารณะ เพื่อเสริมประสิทธิผลของการทำงานภาครัฐ และก่อให้เกิดระบบการให้ความช่วยเหลือที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น